

สรุปบทเรียนที่ได้รับจากการพัฒนาความรู้
หลักสูตร “การจำแนกประเภทที่ดินและการตรวจสอบพื้นที่ความลาดชันเกิน 35% รุ่น 1/2567”
เรียนจบหลักสูตร และทำแบบทดสอบการประเมินเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๗

การจำแนกประเภทที่ดิน การตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี และการตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน ๓๕% และพื้นที่เขา ภูเขา โดยใช้แผนที่มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ เป็นภารกิจที่สำคัญที่กรมพัฒนาที่ดินต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และตามที่ได้รับมอบหมาย ในการจัดการทรัพยากรที่ดิน และทรัพยากรป่าไม้ของประเทศ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือโดยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนด นโยบาย ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ แนวทางการปฏิบัติงาน ฯลฯ

โดยเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับทั้งที่เป็น ข้าราชการ และพนักงานราชการ ของกรมพัฒนาที่ดินจำเป็นต้องเรียนรู้ มีความเข้าใจในเรื่องการจำแนกประเภทที่ดิน การตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี และการตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน ๓๕% และพื้นที่เขา ภูเขา โดยใช้แผนที่มาตราส่วน ๑: ๕๐,๐๐๐ เป็นอย่างดี สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน สำหรับหลักสูตร การจำแนกประเภทที่ดิน และการตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน ๓๕% ประกอบด้วยบทเรียนจำนวน ๓ บท

บทที่ ๑ การจำแนกประเภทที่ดิน

บทที่ ๒ การตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี

บทที่ ๓ การตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน ๓๕%

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการจำแนกประเภทที่ดิน การตรวจสอบ แนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี และการตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน ๓๕ % และพื้นที่เขา ภูเขา โดยใช้แผนที่มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐

๒. ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำไปสื่อสาร และถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้

บทที่ ๑ การจำแนกประเภทที่ดิน

การจำแนกประเภทที่ดิน เป็นการสำรวจและพิจารณาแบ่งพื้นที่ป่าไม้ออกเป็น ๒ ประเภท ตามหลักเกณฑ์การจำแนกประเภทที่ดิน

๑. พื้นที่รักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวร เพื่อดำเนินการสงวนเป็นป่าสงวนแห่งชาติหรืออุทยานแห่งชาติ

๒. พื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้เพื่อเป็นที่จัดสรรเพื่อการเกษตรกรรม เพื่อเป็นที่ทำกินของราษฎร หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น

๒.๑ ดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดิน (กรมที่ดิน)

๒.๒ ดำเนินการตาม พรบ.เพื่อการครองชีพ (นิคมสหกรณ์)

๒.๓ ส.ป.ก.

ความเป็นมาของการจำแนกประเภทที่ดิน

๑. ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ สืบเนื่องมาจากการที่ราษฎรได้บุกรุกเข้าไปทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าเป็นจำนวนมาก ในขณะนั้น ๆ พบว่า จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจึงได้ปรารถนา และบัญชาว่าต้องการ

จะรักษาพื้นที่ของประเทศไทยซึ่งมีเนื้อที่ ๓๒๑ ล้านไร่ ไว้เป็นป่าไม้ของชาติ ร้อยละ ๕๐ ของเนื้อที่ประเทศ จึงได้มีการกำหนดการจำแนกประเภทที่ดินไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑

๒. การสำรวจจำแนกประเภทที่ดินระยะที่ ๑ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๙ สำรวจป่าไม้ทั้งป่า และบรรจุโครงการจำแนกประเภทที่ดินไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑ โดยมีวัตถุประสงค์รักษาพื้นที่ป่าไม้ไว้เป็นสมบัติของชาติให้ได้ร้อยละ ๕๐ ของเนื้อที่ประเทศไทย โดยพื้นที่ในการจำแนกประเภทที่ดิน มติกรม. เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ พื้นที่ที่นำมาจำแนก พรบ.ป่าสงวนและคุ้มครอง (พ.ศ. ๒๔๘๑) ประกอบด้วย ป่าสงวน ป่าคุ้มครอง ป่าอยู่ระหว่างการสงวน ป่าอยู่ระหว่างการคุ้มครอง และป่าซึ่งมีแผนที่จะสงวนหรือคุ้มครอง โดยพื้นที่ที่นำมาจำแนก ที่ดิน ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๙ ประมาณ ๒๐๖ ล้านไร่แบ่งเป็น

- เป็นพื้นที่ป่าไม้ ๑๗๔ ล้านไร่
- พื้นที่จัดสรร เนื้อที่ประมาณ ๓๒ ล้านไร่

เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๐๖ ได้มีการจัดตั้งกรมพัฒนาที่ดินขึ้น โดยมี ดร.บรรเจิด พลากร ดำรงตำแหน่งอธิบดี สังกัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ และโอนงานจำแนกประเภทที่ดินมาดำเนินการที่กรมพัฒนาที่ดิน ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ คณะปฏิวัติได้มีคำสั่งยุบกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ และปรับปรุงแบ่งส่วนราชการใหม่ให้กรมพัฒนาที่ดิน สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๓. การสำรวจจำแนกประเภทที่ดินระยะที่ ๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ - พ.ศ. ๒๕๓๐ ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๒๕ (โครงการปรับปรุงการจำแนกประเภทที่ดิน) โดยมีหลักสำคัญคือให้สำรวจจำแนกประเภทที่ดินในพื้นที่ ป่าไม้ถาวรนอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เนื้อที่ประมาณ ๓๐ ล้านไร่

ขั้นตอนการจำแนกประเภทที่ดิน ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๕ - พ.ศ. ๒๕๓๐ ดำเนินการในพื้นที่ ที่ยังไม่ได้ประกาศสงวน จำนวน ๓๐ ล้านไร่ ดำเนินการตามมติกรม. เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๒๕ แก้ไขวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๒๗ โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาการจำแนกประเภทที่ดินของคณะกรรมการพัฒนาที่ดินดังนี้

๑) พื้นที่ซึ่งจะต้องรักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวร

- มีสภาพเป็นป่าไม้
- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ชั้น ๑, ๒ หรือ ชั้น ๓ ที่ความลึกของดินน้อยกว่า ๕๐ ซม.
- หน่วยงานหรือโครงการกรมป่าไม้
- ดินไม่สามารถใช้ในทางเกษตรกรรมได้
- เกาะ ภูเขา หรือพื้นที่ซึ่งมีความลาดชันเกิน ๓๕%
- ป่าชายทะเล, ป่าชายเลน, ป่าที่เกาะ
- ป่าที่เป็นเกาะและไม่มีเอกสารสิทธิ์
- ป่าชายเลน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๐

๒) พื้นที่ป่าไม้ถาวรซึ่งสมควรจำแนกออกเป็นที่ทำกินและใช้ประโยชน์อื่นๆ

- เหมาะแก่การเกษตร ซึ่งถือครองและทำประโยชน์แล้ว
- ที่สาธารณประโยชน์
- ที่ของหน่วยราชการ
- เขตห้ามล่าสัตว์ ที่ราษฎรมี น.ส. ๓ ถือครองอยู่แล้ว
- มีสภาพป่า เนื้อที่ไม่เกิน ๕๐๐ ไร่ ให้จำแนกออกเป็น ป่าชุมชน เว้นแต่กรณีที่มีพื้นที่ติดต่อกับป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรืออยู่ในเขตพื้นที่ป่าโครงการฯ ที่ให้สัมปทานทำ

ไม้

๔. ผลการดำเนินการสำรวจจำแนกประเภทที่ดิน ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๓๐

๑. เก็บเป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวรเนื้อที่ประมาณ ๑๐.๖๕ ล้านไร่ (มอบกรมป่าไม้รับไปดำเนินการ)

๒. อยู่ในเขตป่าสงวนฯ และอุทยานฯ เนื้อที่ประมาณ ๗.๖๔ ล้านไร่

๓. จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรเพื่อเป็นที่ทำกินของราษฎรหรือเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่น เนื้อที่ประมาณ ๑๑.๗ ล้านไร่

การสำรวจในปัจจุบัน โดยตรวจสอบข้อมูลด้วยโปรแกรมสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ พบว่า มีป่าไม้ถาวร ๖๘ จังหวัด เนื้อที่ เนื้อที่ประมาณ ๑๖๔.๔๘ ล้านไร่

- โดยซ้อนทับซ้อนทับกับเขตสงวนประมาณ ๑๔๗.๕๓ ล้านไร่

- กรมมีมติให้เก็บรักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวร (มอบกรมป่าไม้) ประมาณ ๑๐.๖๕ ล้านไร่

- พื้นที่ที่ยังไม่มีการสำรวจจำแนกฯ ประมาณ ๖.๓ ล้านไร่ (๖๖ จังหวัด)

จังหวัดที่ไม่มีป่าไม้ถาวรมี ๙ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม อ่างทองสมุทรปราการ สมุทรสงคราม พระนครศรีอยุธยา และสิงห์บุรี

บทที่ ๒ การตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี

๑. ที่มาของที่เขา ที่ภูเขา ปริมาณรอบภูเขาหรือเขา ๔๐ เมตร

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ เรื่องข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนากรมที่ดิน และเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินทั่วประเทศ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบกับความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ป. (ป.ป.ช.) ที่ได้พิจารณา ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และผู้ทรงคุณวุฒิ มีมติให้กำหนดคำนิยามของคำว่า ที่เขา ที่ภูเขา ดังนี้

- ที่เขา หมายถึง ส่วนของพื้นที่ที่สูงจากบริเวณรอบๆ (Surrounding) น้อยกว่า ๖๐๐ เมตร

- ที่ภูเขา หมายถึง ส่วนของพื้นที่ที่สูงจากบริเวณรอบๆ (Surrounding) ตั้งแต่ ๖๐๐ เมตรขึ้นไป โดยมี

ข้อเสนอแนะ ให้กรมพัฒนาที่ดินนำเอาคำนิยาม ความหมาย และหลักเกณฑ์ดังกล่าวไปกำหนด ที่เขา ที่ภูเขา ลงในแผนที่ภูมิประเทศของกรมแผนที่ทหารมาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ส่วนการตรวจสอบสภาพพื้นที่จริง เห็นควรมี คณะกรรมการขึ้นพิจารณาตรวจสอบประกอบขอบเขตที่ปรากฏในแผนที่ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินกำหนดไว้

ป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ คือ พื้นที่ที่กำหนดเขตป่าคร่าวๆ เพื่อที่ทางราชการจะได้ดำเนินการสำรวจและจำแนกต่อไปว่าพื้นที่บริเวณใดให้เป็นป่าไม้ถาวร หรือพื้นที่ใดไม่เหมาะสมให้เป็นป่าไม้ถาวรต่อไป เท่านั้น (ตามการตีความของสำนักงานกฤษฎีกา เรื่องเสรีจที่ ๗๗๕/๒๕๖๑) ปัจจุบันยังคงมีจำนวน ๖ จังหวัด {ลพบุรี ตรัง สุราษฎร์ธานี (บางส่วน) พังงา ภูเก็ต สงขลา (บางส่วน)} ที่ยังคงมีพื้นที่ป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔

๒. หลักฐานที่ต้องส่งให้กรมพัฒนาที่ดิน ใช้ประกอบการพิจารณาตรวจสอบ

- สำเนาแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L๗๐๑๗ ของกรมแผนที่ทหาร

- เอกสารแนบประกอบการพิจารณา

๑) แบบคำนวณเนื้อที่ ร.ว. ๒๕ จ หรือสำเนารูปแผนที่กระดาษบาง (ร.ว.๙) [ในระบบพิกัดกริด UTM บนพื้นหลักฐานอินเดีย พ.ศ. ๒๕๑๘ (Indian ๑๙๗๕)]

๒) กรณีหมายตำแหน่งที่ขอให้ตรวจสอบบนสำเนาแผนที่ภูมิประเทศ มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ต้องเป็นลำดับชุด L๗๐๑๗ พร้อมระบุลำดับชุด และเลขระวางของแผนที่

ก) กรณีหมายค่าพิกัดรอบแปลง ให้ครอบคลุมแปลงที่ดินจำนวน ๔ จุด หรือ อย่างน้อย ๒ จุด ในมุมทแยง (มุมขวาบน - มุมล่างซ้าย หรือ มุมซ้ายบน- มุมขวาล่าง) และตัวเลขที่ระบุมีความชัดเจน

๔) กรณีส่งเอกสารตำแหน่งที่ขอให้ตรวจสอบหลายฉบับ เมื่อขึ้นรูปแปลงแล้ว ต้องมีความสอดคล้องตรงกันทั้งหมด จึงจะรายงานผลการตรวจสอบได้

๕) การรับรองสำเนา เมื่อตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารแล้วให้เซ็นรับรองสำเนา

๖) ค่าพิกัดระบบภูมิศาสตร์ LAT, LONG และค่าพิกัดที่เป็นพิกัดฉาก UTM บนพื้นหลักฐานอ้างอิง WGS ๑๙๘๔ ไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบได้

- เอกสารที่อ้างถึง หรือหลักฐานทางที่ดิน

- การรับรองสำเนา เอกสารที่ส่งมาให้ตรวจสอบ ต้องรับรองสำเนาของเอกสารทุกฉบับด้วยลายเซ็นจริง หมึกสีน้ำเงิน ของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ส่งมาให้ตรวจสอบ

๓. การตรวจสอบป่าไม้ถาวร

๓.๑ การตรวจสอบโดยใช้หนังสือราชการ

- ส่งหนังสือที่ สพด. สพข. หรือ กรมพัฒนาที่ดินโดยต้องมีตำแหน่งของแปลงที่ดิน ตามเงื่อนไขเอกสารที่ใช้ในการตรวจสอบป่าไม้ถาวร

- ดำเนินการตรวจสอบ โดยกรมพัฒนาที่ดินตรวจสอบ และแจ้งผลการตรวจสอบ ให้แก่หน่วยงานหรือบุคคลที่ร้องขอเอกสาร

- ส่งหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบ เอกสารที่แจ้งผลการตรวจสอบประกอบด้วย แผนที่การตรวจสอบ การจำแนกประเภทที่ดิน หนังสือรายงานผลการตรวจสอบ

๓.๒ การตรวจสอบเบื้องต้น สามารถทำได้ ๒ ช่องทาง

๑) ตรวจสอบผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การให้บริการตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรเบื้องต้นผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยอยู่บนเว็บไซต์ของสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ ซึ่งมีทั้งหมด จำนวน ๓๒ จังหวัด เว็บไซต์ (<http://osm.ldd.go.th/home.php>)

๒) ตรวจสอบที่กลุ่มจำแนกประเภทที่ดิน นำตำแหน่งแปลงที่ดินมาขอตรวจสอบได้ที่กลุ่มจำแนกประเภทที่ดินซึ่งเจ้าหน้าที่จะได้แจ้งผลการตรวจสอบเบื้องต้นเท่านั้น มิได้แจ้งผลการตรวจสอบเป็นหนังสือราชการ

บทที่ ๓ การตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน ๓๕%

เมื่อสำนักงานที่ดินจะออกเอกสารสิทธิ์ที่ดิน จะตรวจสอบพื้นที่นั้นๆให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายที่ดิน หากพื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน ๓๕% จะไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้ เนื่องจากตามนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ข้อ ๑๗ กำหนดให้พื้นที่ลาดชันเกิน ๓๕% เป็นพื้นที่ป่าไม้ เพื่อให้การจัดการและพัฒนาทรัพยากรป่าไม้สามารถทำได้โดยต่อเนื่องระยะยาว และประสานสอดคล้องกับการพัฒนาทรัพยากรชนิดอื่น คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๘ มอบให้กรมพัฒนาที่ดิน เป็นผู้ดำเนินการจัดทำแผนที่ที่มีความลาดชันเกิน ๓๕% ต่อมามีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๓๘ ให้กรมพัฒนาที่ดิน กำหนดเขตที่เขา และภูเขา ด้วยการตรวจสอบความลาดชัน ๓๕%

ที่เขา หมายถึง ส่วนของพื้นที่ที่สูงจากบริเวณโดยรอบ (Surrounding) น้อยกว่า ๖๐๐ เมตร

ที่ภูเขา หมายถึง ส่วนของพื้นที่ที่สูงจากบริเวณโดยรอบ (Surrounding) ตั้งแต่ ๖๐๐ เมตร ขึ้นไป

การกำหนดเขตที่เขา ภูเขา ตำแหน่งเริ่มต้นให้นับจากเส้นชั้นความสูงที่มีการเปลี่ยนแปลงความลาดชันอย่างกะทันหันจากบริเวณโดยรอบ โดยมีความห่างจากเส้นชั้นความสูงเส้นถัดไปไม่เกิน ๒ มิลลิเมตร และมี

ความลาดชันต่อเนื่องของเส้นชั้นความสูงไม่น้อยกว่า ๓ เส้น ในแผนที่ภูมิประเทศ มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L๗๐๑๗ ส่วนความลาดชันเกิน ๓๕% ขึ้นไป จะมีความห่างของเส้นชั้นความสูงไม่เกิน ๑.๑๔ มิลลิเมตร

เงื่อนไขเอกสารที่ใช้ในการตรวจสอบ

๑. หมายเลขตำแหน่งที่ขอให้ตรวจสอบบนสำเนาแผนที่ภูมิประเทศ มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ต้องเป็นลำดับชุด L๗๐๑๗ พร้อมระบุลำดับชุดและเลขระวางของแผนที่
๒. แบบคำนวณเนื้อที่ ร.ว. ๒๕ จ หรือ สำเนารูปแผนที่กระดาษบาง (ร.ว.๙) [ในระบบพิกัดกริด UTM บนพื้นหลักฐานอินเดีย พ.ศ. ๒๕๑๘ (Indian ๑๙๗๕)]
๓. ค่าพิกัดรอบแปลง พร้อมแผนที่ประกอบ

หมายเหตุ

๑. หากส่งเอกสารตำแหน่งที่ขอให้ตรวจสอบหลายฉบับ เมื่อขึ้นรูปแปลงแล้วต้องมีความสอดคล้องตรงกันทั้งหมด จึงจะรายงานผลการตรวจสอบได้
๒. ตำแหน่งที่ขอให้ตรวจสอบหมายมาบนแผนที่ภูมิประเทศลำดับชุด L๗๐๑๘ ไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบให้ได้
๓. ค่าพิกัดระบบภูมิศาสตร์ LAT, LONG และค่าพิกัดที่เป็นพิกัดฉาก UTM บนพื้นหลักฐานอ้างอิง WGS ๑๙๘๔ ไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบให้ได้

ขั้นตอนการตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน ๓๕%

๑. รับเรื่องการเตรียมงาน
  - ๑.๑ ลงรับเรื่องในแบบฟอร์ม
  - ๑.๒ เตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่ขอให้ตรวจสอบ ได้แก่ เอกสารเรื่องเดิมที่เคยตรวจสอบไปแล้ว
  - ๑.๓ เตรียมแผนที่ภูมิประเทศ มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L๗๐๑๗ ระยะเวลาที่ครอบคลุมพื้นที่ที่ขอให้ตรวจสอบ
๒. ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารประกอบการพิจารณา ดังนี้
  - ๒.๑ แผนที่ภูมิประเทศ มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ที่หมายเลขตำแหน่งแปลงที่ดินที่ขอให้ตรวจสอบ
  - ๒.๒ หลักฐานเลขที่แปลงที่ดิน ตำแหน่งที่ตั้ง ตรงกับเรื่องที่ร้องขอให้ดำเนินการ
  - ๒.๓ เอกสารประกอบการพิจารณาที่ส่งมาให้ เช่น ร.ว. ๙, ร.ว. ๒๕ จ, น.ส. ๓, น.ส. ๓ ก.
  - ๒.๔ มีค่าพิกัดที่ระบุครอบคลุมรูปแปลงในเอกสาร ร.ว. ๙ /แบบคำนวณเนื้อที่ (ร.ว. ๒๕จ.) ค่าพิกัดจากการสำรวจรังวัด (GPS)
  - ๒.๕ เอกสารทุกฉบับมีการลงนามรับรองสำเนาด้วยลายเซ็นเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่ขอให้ตรวจสอบ
  - ๒.๖ ตรวจสอบค่าพิกัดที่ปรากฏในเอกสาร ร.ว. ๙ แบบคำนวณเนื้อที่ (ร.ว.๒๕ จ.) หรือค่าพิกัดที่ได้จากการรังวัดในภูมิประเทศ (ถ้ามี) ต้องตรงกับตำแหน่งแสดงที่ตั้งแปลงที่ดินที่เจ้าหน้าที่หมายมาในแผนที่ภูมิประเทศ มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐
๓. จัดทำหนังสือคืนเรื่อง /ขอเอกสารเพิ่มเติม
  - ๓.๑ พิมพ์หนังสือคืนเรื่อง/ขอเอกสารเพิ่มเติม โดยบอกเหตุผลในการคืนเรื่อง/ขอเอกสารเพิ่มเติม
  - ๓.๒ ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ ของหนังสือและเสนอต่อ ผอ.สสผ. เพื่อพิจารณาลงนามถึงหน่วยงานที่ขอฯ

๔. จัดทำข้อมูลรูปแปลงที่ดินด้วยโปรแกรมสารสนเทศภูมิศาสตร์

๔.๑ สร้างรูปแปลงที่ดินจากข้อมูลค่าพิกัดที่ปรากฏในเอกสาร ร.ว. ๙ หรือตำแหน่งรูปแปลงที่หมายบนแผนที่ภูมิประเทศ มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L๗๐๑๗ ของกรมแผนที่ทหารหรือสำเนาระวางแผนที่อื่นๆ มีขั้นตอน ดังนี้

- ทำการกราดภาพ (Scan) ด้วยเครื่องกราดภาพสำหรับงานสิ่งพิมพ์ ขนาด A๔
- ตรึงค่าพิกัดให้กับภาพสแกนเพื่อให้ตรงกับค่าพิกัดตำแหน่งในภูมิประเทศจริง
- สร้างรูปแปลงที่ดินในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์รูปแบบ Shapefile จากภาพสแกนที่มี

พิกัดแผนที่แล้ว ด้วยการ Heads-up Digitizing

๔.๒ การสร้างรูปแปลงจากข้อมูลค่าพิกัดตามแบบคำนวณเนื้อที่ (ร.ว. ๒๕ จ) หรือค่าพิกัดที่ได้จากการสำรวจจริงวัดตำแหน่งด้วยดาวเทียม (GPS) ขั้นตอนดังนี้

- พิมพ์ค่าพิกัดด้วยโปรแกรม Microsoft Excel แล้ว Save เป็นไฟล์ *.xls
- สร้างเป็นข้อมูลจุด และข้อมูลพื้นที่วงรอบปิดเชื่อมระหว่างจุด ด้วยโปรแกรมสารสนเทศ

ภูมิศาสตร์

๕. ตรวจสอบความถูกต้องในการขึ้นรูปแปลง ดังนี้

๕.๑ กรณีขึ้นรูปแปลงจากเอกสาร ร.ว. ๙ โดยใช้ค่าพิกัด ๔ มุม รอบรูปแปลง หรือมุมบน-ล่าง (ซ้าย-ขวา) ให้ลอกถ่ายกึ่งกลางเส้นรูปแปลงที่ดิน และกึ่งกลางมุมดแปลง

๕.๒ กรณีขึ้นรูปแปลงจากค่าพิกัดแบบคำนวณเนื้อที่ (ร.ว. ๒๕ จ) หรือ ค่าพิกัดที่ได้จากการสำรวจรังวัดในภูมิประเทศให้ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเลข และการเชื่อมโยงเพื่อลากเส้นรูปแปลงตามเอกสารที่ส่งมาให้

๖. ตรวจสอบความถูกต้องของรูปแปลงที่ดินกับตำแหน่งที่หมายมาในแผนที่ภูมิประเทศ ๑:๕๐,๐๐๐ โดยนำรูปแปลงที่ดินวางทับซ้อนทับบนแผนที่ภูมิประเทศที่หมายตำแหน่งที่ขอให้ตรวจสอบเพื่อดูความสอดคล้องกัน

๗. จัดทำแผนที่แปลงที่ดินและพิมพ์ลงแผ่นใส

โดยใช้โปรแกรมสารสนเทศภูมิศาสตร์นำข้อมูลรูปแปลงที่ดินมาซ้อนทับกับข้อมูลเขตเขา และภูเขา มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ แบบเชิงเลข (Vector) ที่ สสพ. ดำเนินการกันเขตเขา และภูเขาไว้แล้ว ซ้อนทับข้อมูลแผนที่ภูมิประเทศ มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L๗๐๑๗ ของกรมแผนที่ทหารประกอบแผนที่ตามแบบฟอร์มเอกสารประกอบการพิจารณาตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน ๓๕ เปอร์เซ็นต์ มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ในระวางขนาด A๔ (แผ่นใส)

๘. วิเคราะห์ความลาดชัน

- นำแผ่นใส (Overlay) มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ที่ครอบคลุมพื้นที่ที่ตรวจสอบมาวางบนแผนที่ภูมิประเทศ มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L๗๐๑๗ ของกรมแผนที่ทหาร โดยให้อยู่ในตำแหน่งพิกัดเดียวกัน วัดระยะห่างระหว่างเส้นชั้นความสูงที่ละ ๑ คู่ ถ้าเส้นชั้นความสูงห่างกัน เท่ากับ ๑.๑๔ มิลลิเมตร แสดงว่าความลาดชัน มากกว่าหรือเท่ากับ ๓๕ เปอร์เซ็นต์

- ทำการถ่ายทอดเขตพื้นที่ความลาดชันของแปลงที่ลงแผ่นที่มาตราส่วน ๑: ๕๐,๐๐๐ ขนาด A๔ (แผ่นใส) โดยใช้สัญลักษณ์สีในการแสดงผลการตรวจสอบของแปลงที่ดิน

๙. จัดทำหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบฯ การอ่านผลการวิเคราะห์พื้นที่ความลาดชันจะอ่านผลการวิเคราะห์ที่มีพื้นที่มากกว่า (ส่วนใหญ่) ก่อน

๑๐. จัดเก็บเอกสารเพื่อเป็นฐานข้อมูล

- สแกนสำเนาหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบพร้อมแผนที่เอกสารประกอบการพิจารณาตรวจสอบ
- จัดทำบัญชีคุมเอกสาร (ไฟล์ .xls) เพื่อสะดวกรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูล
- จัดเก็บสำเนาเอกสาร (กระดาษ) ตามหมวดหมู่บัญชีคุม

ผู้สรุปทเรียน
นางสาวสมใจ ส้างเซ่ง
เจ้าพนักงานการเกษตรปฏิบัติงาน

กรมพัฒนาที่ดิน

ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางสาวสมใจ เส็งเซ่ง

ได้ผ่านการฝึกอบรมการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ ระบบ LDD e-Training

หลักสูตร "การจำแนกประเภทที่ดิน และการตรวจสอบพื้นที่ ความลาดชันเกิน ๓๕%"

รุ่นที่ 1/2567 : ตุลาคม 2566 - มีนาคม 2567

(นายปราโมทย์ ยาใจ)
อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน